

Zoektocht naar verdwenen verzetsmensen

J. Wobbes wil reilen en zeilen Groningers na 50 jaar achterhalen

Door Rutger van der Zalm

TIEL - Onafhankelijk van elkaar hebben de drie families vlak na de Tweede Wereldoorlog nagespeurd wat er met drie van hun telgen gebeurd moet zijn: drie jongens, Jan Gouman, Geert Wijdeveld en Hendrik Wobbes vluchtten eind 1944 vanuit Hoogkerk bij Groningen, via Tiel naar bevrijd Nederland en verdwenen voor altijd.

Nu, vijftig jaar later, doet J. Wobbes die speurtocht over. Maar anders: „Het is erg jammer dat die families toen niet samen hebben gezocht. Maar ze kenden elkaar niet eens. Pas door mijn naspeuringen ben ik er niet zo lang geleden in een oorlogsgedenkbokje uit Hoogkerk achter gekomen met wie Hendrik Wobbes - een oom van mij - destijds optrok.”

J. Wobbes startte zijn zoektocht in oktober 1993. Al jaren lang intrigeerde hem het zomaar verdwijnen van een oom. Maar steeds weer stelde hij de klus uit; de oudere

familie leefde nog en gaf te kennen de zaak het liefst met rust te laten. En hij wilde door de nieuwe zoekactie geen oude wonden openrijten.

Nu inmiddels die generatie uit de familie is overleden, is hij aan de slag gegaan. Hij wil per se weten wat er met de drie is gebeurd. Inmiddels is hij tot een redelijk betrouwbare reconstructie gekomen. Met een nog open eind, dat wel.

Wachtmeester

Jan Gouman (1916) uit Barendrecht was wachtmeester bij de Koninklijke Marchaussee in Hoogerheide (Noord-Brabant). Nadat hij in de oorlog een politieke arrestant had laten vluchten werd hij door de bezetter tot negen weken gevangenisstraf veroordeeld. Hij dook onder, eerst in Hoogkerk, en tot november 1944 in Deventer. Hij had schuilnamen, zoals Jan Barendrecht.

Geert Wijdeveld (1921) uit Onst-

wedde was een schipperszoon en werkte als sluiswachter in Brabant. Hij dook onder bij zijn zwager die voor met een binnenvaartschip toen hij voor de bezetter te werk zou worden gesteld. In '44 lag het schip in Hoogkerk bij de boerderij van de familie Wobbes. Hendrik Wobbes (1919), geboren te Tijnje, werkte daar. Hij hielp onderduikers.

In de boot in het Peizerdiep zorgden de drie al trainend voor een goede conditie en waren veel 's nachts op stap. J. Wobbes: 'In 1944 bracht de Groninger Sicherheits Dienst zware klappen toe aan het verzet onder andere in Hoogkerk en omgeving.'

De drie besloten naar het bevrijde zuiden te vluchten. In de vroege morgen van 1 november, vlak voor de Duitser hen kwamen oppakken, zijn de mannen vertrokken. De familie heeft ze niet meer gezien.

Vlucht

Uit naspeuringen na de oorlog is

een en ander bekend gewor- van de vlucht.

De drie zijn vertrokken met fietsen en hebben de eerste na bij kennissen in Deventer door gebracht. Uiteindelijk zijn ze in terecht gekomen, in die tijd plaats van waaruit herhaald vieroversteken werden geregeld. Vanuit Tiel heeft één van de rond 5 november 1944 een bericht verstuurd dat ze het goed maak en waarschijnlijk snel de rivier zouden oversteken.

Bekend is dat op 6 november verzetsmensen overstaken, onder de bekende Tielenaars Leo Akens en Piet Westdorp. Niet duidelijk is of de drie zijn meegegaan. J. Wobbes: 'Direct na de oorlog heeft de Tielse veerbaas verklaard dat hij de jongens de weg had gewezen. De fietsen zonder banden waren bij hem blijven staan. De binnenbanden zijn bruikt door Hendrik die, als een van de drie, niet goed kon zwemmen (...). Wat de mannen in

mens

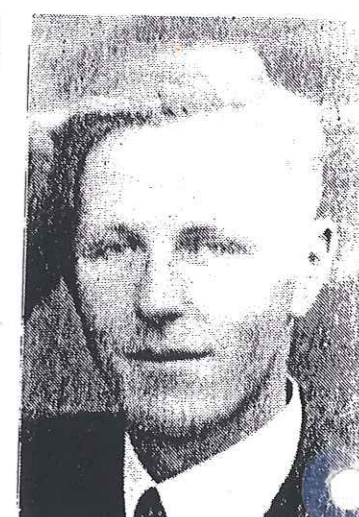
zuiden hebben ondernomen en welke contacten ze hebben gehad is niet bekend.

Wel zouden ze contact hebben gehad met het verzet in Wamel. Na de oorlog is gezegd dat het drietal in het bezit van een radiozender en in gezelschap van een Engelse militair weer zijn teruggekeerd naar bezet gebied - naar de omgeving van Wageningen, waar vermoedelijk hun werkterrein was.

Een rivieroversteek van verzetsmensen met een radio in die tijd is wel bekend: de eerdergenoemde Tielenaars zouden rond Kerst 1944 vanuit het zuiden met een Engelsman, Leo Heaps, met een zender naar Tiel zijn gekomen. In elk geval is het voor Wobbes vrijwel zeker dat de drie rond Wageningen in handen van de Duitsers zijn gevallen.

Brief

De familie Gouman kreeg na de oorlog, op 6 januari 1948, een brief van een adjudant van de politie in

De drie verdwenen verzetsmensen, van links naar rechts, Jan Gouman, Geert Wijdeveld en Hendrik Wobbes.

Breda: Ik ben bij de politie in Arnhem en Wageningen geweest, doch ook daar ben ik niet verder ingelicht kunnen worden. Wel heb ik het betreffende proces-verbaal ter inzage gehad, waarin twee meisjes aan de politie te Wageningen verklaren dat uw zoon Jan door de Duitsers is aangehouden en met nog twee anderen is weggebracht.

Wobbes heeft nog recent geprobeerd het proces-verbaal boven water te krijgen, maar zonder resultaat. Via de oorlogsgravenstichting leerde hij dat voor Geert Wijdeveld 15 november 1944 als overlijdensdatum is opgegeven. Gouman zou op 15 januari 1945 zijn overleden.

De informatie is onduidelijk. Wobbes heeft nog een onderzoek

lopen via de Internationaler Suchdienst Arolsen in Duitsland, maar moet dan meer schuilnamen hebben van de drie. Het gebrek aan informatie heeft volgens Wobbes te maken met de evacuatie van delen van de Betuwe na januari 1945 en van Wageningen eerder. Toch hoopt hij dat inwoners van de streek aan de hand van de portretten hem verder kunnen helpen.

Gezonken schip Tjitske wordt vrijdag gelicht

Door onze verslaggeefster

TIEL - Het voor de monding van het Amsterdam-Rijnkanaal bij Tiel gezonken schip Tjitske wordt, als alles meezit, vrijdag gelicht. Rijkswaterstaat verwacht dat het scheepvaartverkeer vanaf zaterdag weer vrije doorgang heeft.

Gisteren is begonnen met de berging van de 1500 stalen vaten glucosesiroop; daarvan is al ruim eenderde naar boven gehaald. Volgens A. van den Berg, hoofd scheepvaartdienst van de directie Utrecht van Rijkswaterstaat, komen de vaten vrijwel onbeschadigd uit het water. Morgen of donderdag moet de klus geklaard zijn.

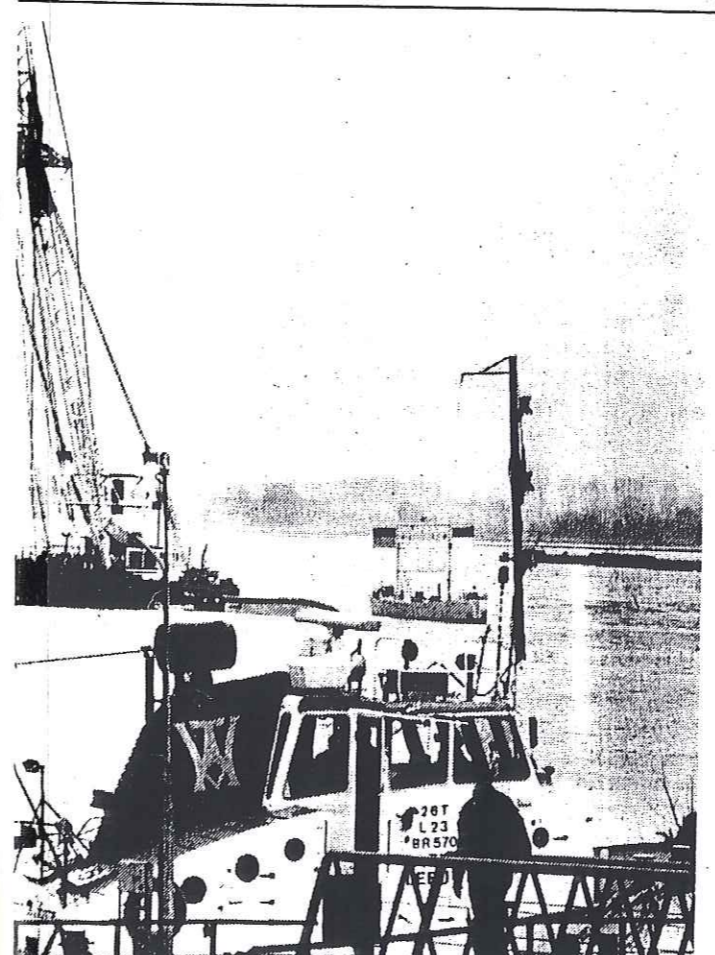
Wel moet nog een extra duikploeg worden ingezet om de 90 ton mais die nog in het schip ligt, naar boven te halen.

De Tjitske is vorige week dinsdagavond gezonken nadat het schip

29-jarige vrouw en hun dochtertjes van negen maanden en 3,5 jaar - konden ternauwernood worden gered.

Rijkswaterstaat denkt donderdag stropen om de Tjitske te leggen. Daarna wordt het 61,9 ton grote schip gekanteld en gelicht. Mocht de Tjitske beschadigd zijn, dan moet het schip op een ponton worden gelegd. In dat geval loopt de hele procedure vertraging op.

De scheepvaart van en naar het Amsterdam-Rijnkanaal wordt de komende dagen nog geassisteerd door een sleepboot van Rijkswaterstaat. De schepen krijgen het

Politiek positief over Tielse fusies in basisonderwijs

Twijfel behoefte Montessorischool

TIEL - De raadscommissie Onderwijs en Welzijn steunt het plan voor de fusie van zes openbare basisscholen tot drie scholen in Tiel. Alleen de vertegenwoordigers van GroenLinks hebben een voorbehoud gemaakt, omdat die partij de informatie, die wethouder W. Gradisen tijdens de vergadering gisteravond gaf, eerst in de fractie wil bespreken.

Gradisen pareerde kritiek van GroenLinks op het rekenwerk om tot de scholenfusie te komen, door erop te wijzen dat er welgedelijk gekeken is naar onderwijs-inhoudelijke argumenten. Met een gemiddelde schoolgrootte van circa 220 leerlingen kunnen combinatiegroepen worden bestreden en kan een directeur meer inhoud geven aan zijn directeurschap.

Het rijk heeft voor Tiel de minimale schoolgrootte vastgesteld op 147 leerlingen. Tiel blijkt daaraan na veel studie en gecijfer het best te

De Prinses Ireneschool moet in de toekomst Montessori-onderwijs gaan bieden en daar hadden enkele commissieleden wel kritische kanttekeningen bij. VVD-raadslid J. Vermeulen sprak over een onderzoek van enige jaren terug waaruit bleek dat er weinig animo in Tiel is voor deze onderwijsvorm. W. Gradisen wees op de achtergrond voor de keus: het onderwijsteam is er enthousiast voor; de leervorm blijkt goede resultaten te boeken bij allochtone kinderen vanwege de individuele aanpak voor invo-